

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 63.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ДВА ПУТА МЕСЕЧНО НА ЦЕЛОМ ТАБАКУ. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 30, А НА СТРАНУ 40 НОВ. МЕСЕЧНО. — ЗА ОГЛАСЕ НАПЛАЋУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 НОВ. И 30 ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

КРАЉЕВА СЕЈА.

(Наставак.)

Млада лета граде, снажна дела; ал' им
Зрео савет седог искуства дарива
Сталност (даје Новаку руку). Не одричи мла-
ђима твој савет
Седино Новаче: Ми ћемо делати.

(Води га уз степене и нуди га да покрај престола седне).

Војевode храбре! Браниоци верни
Моје земље. Од кад ја завладах овом
Земљом што оснажи ваша верност према
Свом владару, моме оцу Милутину
Није с' бојна труба Србијом орила,
Челик тврди није пролевао крвцу
Већ је у рукама брижљива ратара
Поље рио. Хоћах да закрилим
Утрућени народ, благим миром; да га
Гледам, где у миру, на огњишту својих
Прадедова гаји чокот и шеницу,
Што му милост Божја кити обилатим
Плодом. Жељу моју газе данас прни
Душмани Србије. Са две стране зија
Мојој земљи пропаст: Михаило пружа
Руку Андронику, да закопа мене
Са Србијом.

(Жубор међу војводама).

Своју закониту жену
Моју сестру Неда, одгони од себе
Изложи је беди.

Сви главари.

Ха, невера!

Урош.

Тако

Само онај ради, коме овако није ништа
Српска круна, ко се љубави братинској
Хотимице руга. Војевode! Шта је
Овом гадном делу долична награда?

Сви.

Мач и топуз!

Урош.

Тако и краљ Урош вели!
Ја изрекох, сада збори ти Новаче. (Слуша).
Шта је, ко то смета озбиљном дивану
Разузданом виком?

(Чује се с поља Недин глас).

Пуштајте ме краљу!

Урош.

Овај глас је — Боже —

(Неда улази водећи сина).

Неда!

Неда.

Бедна Неда,
Изгнана кнегиња, целивајућ' скута
Своме краљу, моли за закриље; Неда
Увређена жена, бестидном клеветом
Окаљана сестра, моли свога брата
За освету.

Урош (силази се и диже је).

Шта је? Шта ми рече?

Ко је тај клеветник, језик избуљао.

Неда (плачно).

Михаило.

Урош.

Доста, слушај сада сама
Шта му Урош спрема. Говори Новаче.

Новак.

Чекај да се мало разаберем. Ово
Није још до данас моја седа глава
Доживела. Да, да! Слушајте ме вође.
Миљун посла јуче из Влашке гласнига
Да је са Угрима победио Влахе.
Њему ће господин књигу отиравити,
Да не хита дома, већ да држи спремно
На Дунаву брод. Ова војска што се
Под Војком упути уз Мораву, да му
У боју с Власима у помоћ притече,
Нека се не враћа: — мирисаће Грци

Да се Урош спрема — већ нек спеши левој
Обали Дунава, да Миљуна снажи;
У нужди ће обе на истоку земље,
Грцима за леђи у Бугарску пасти.
Кад се војска крене под управом краља
Одовуд управо у Бугарску, ти ћеш
Угочићу с војском похитати с Дрине
Ломноме Балкану; ти Прибана храни
С твојим Рудничан'ма плећа нашем краљу,
Тако па ће Грче на топузу српском
Поломити зубе.

Урош.

Седог вође речи?

Сви.

Урош.

А ви хајте па ми опремите војску,
Док се сунце три пут око земље вине
Нек је сваки вођа испред своје војске.
Пођ'те с Богом. (Војводе излази).

(Гри Неду).

Недо, то је Новак био
Што је сада већ'о. А кад Новак збори
Србијом се спрема оружје?

Неда (пружи Новаку руку).

Ко љуби

Оца, тај је готов и сина да брани,
Седом браниоцу милог брата свога
Благодарна сестра десницу целива.

Новак (трза руку).

Нека моје дете, не доличи теби
Краљици, да чиниш, што је негда дете
Неда, пријатељу свог оца чинила.

Урош.

А гле Александра! Шта ти је, нећаче,
Те си тако тужан? Де да види ујак
Шта си му донео.

(Дете пружа завој).

Шта је ово? Недо!
И у туђој кући, ти остаде брату
Мила сеја. Гледај, стари пријатељу
Овакове слике и ти радо гледаш.

Новак (гледа из далека).

Шта је ово, читај.

Урош (чита).

„Сеја брату, Неда краљ-Урошу,
А Српкиња целој српској војсци.“
То је за заставу.

Неда (тужно).

Боже, зар да ове
Слике красе оне заставе, које ће
Сутра подаником мојим смртне стреле
Чопором да шаљу.

(Урош сагиње главу).

Новак (опоро).

Заставе се српске
Нису до сад виле за неправду; не ће,
Веруј, ни од селе. Дај нека их оно
Моје дете, Мара, попришива тамо
Где је за њих место. Ја сад одох, а ти
Сети се, Урошу што ти рекох, да се
Не кајемо оба — — — (излази).

Урош (нежно).

Недо, моја мила сејо!

Неда.

Слатки брате! твоја љубав према мени
Накнађује моје големе губитке.

Урош.

Божја милост слади и најгорчи путир
Наших јада. Видиш, црна судба, што те
Одгони од мужа, доведе те верном
Брату у наручја; а његову тугу
За твојом несрећом разблажује нада,
Да ће братац скоро вратит' милој сеји
Големе услуге.

Неда.

Немој, драги брате,
Поред нове ране и стару да вређаш.
Немој!

Урош.

Ускоро ћу завидати обе.

Неда.

Да би Бог дао.

Урош.

Веруј. Ова коб осветли
Мени тамне путе, божјег провиђења.
Моја бедна судба у млађано доба
Задоби ми љубав моје сестре: данас
Иста судба гони моју сестру, ал' њен
Удар снажи моје благодарно срце
У љубави.

Неда.

Твоје племенито срце
Гони моју тугу у свет заборави.

Урош.

А зар није ово срце загрејано
Онде где и твоје? Зар нас није једна

Одојила мајка? А зар нису њеној
Успомени Срби са Угрима сузу
Посветили?

Неда (уздише).

Моја мајко!

Урош.

Њена душа

Хранила је своју сирочад нејаку,
Кад је злоба љути опремила челик
Да ишчупа мени, сужном робу, очи.
Ко је у поноћи допратио Неду
Брату у тамницу? Ко јој даде снагу
Да умекша срце оном нечовеку,
Коме ћаво душу искупи са златом?

(Неда наслања главу на Урошеца прса).

Ко је ако није матерна душа
Упутила ћерку и други пут брату,
Да му црну траку на очи привеже,
Да успава злобу опаке маћехе,
Кад га посла роду у Цариград? Недо,
Она исга душа и нада мном лебди;
Она снажи данас и твог брата дело —
То је моја вера: нећ буде и твоја!
Та ће мојој сеји победу донети,
Та ће смирит' душу задуженом брату.

Неда.

О Урошу!

Урош.

Тако. Па кад нама љубав
Судбину увроча; кад нам бурна душа
У спокојству једном одахне; тада ће
Наша чиста срца сазидати олтар
Нашој милој мајци, да гледају даљни
Векови жртвеник дечије љубави.

Неда.

У љубави нашој према мајци, ми смо
Једна душа, једно срце.

Урош (љуби је у чело).

Ходи, Недо,

Да починеш. Мирну душу радо благи
Сан облеће. Ходи, пољупци твог брата
Нек ти сведу сузом замућене очи. (Излазе).

(Диге се стражњи застор. Врт).

V. ПОЈАВА.

Марица, (носи у руци барјак, обзире се плашљиво.)

Марица.

Овде у прикрајку морам сести. Овде
Ваљда не ће доћи. Па и ако прође,
Прикрићу се. Тамо у одаји тамној

Већ не могу више да издржим — Усред
Зеленила цветног волим да тугујем:
Овде само цветањем гледа моје сузе —
Он је неми сведок, сахраниће тајну
Тугу маричину. (Плачно.) Јаох моја мајко!
Где си сада да се у твојој брили сита
Исплачем. (Таре очи.) Отац не зна да ме теши;
Место да разблажи, свака реч му дражи
Моју рану. — Мучи, јадно срце,
Мучи сада. Твоје радосном игрању
Дође крај. И ти ћеш ко и сваби цветањем
Без љубавне неге брзо да увенеш. (Седа).
(Замишљено.) Сама, навек сама. — Живот
без љубави

Није живот; волим да не живим.

(Уплашено).

Ах!

(Сакрива се у један дрво).

Стеван (утрчи).

Хај,

Весело Стеване, весела ти мајка!
Од сутра бар знадеш заш' си на свет дош'о.
Ђорда, топуз, стрела, копље; удри, сеци
Гази, боди, хватај. —

(Све је измицао натрашке, код последње речи поспрне
на банака па се сатре и падне, а Марица уплашено
искочи).

Аха, ево тице

Што излеће по што ловац метанише

(Чисти рухо).

Гле, лепа Марица, светого ми Саве!
А ти, збиља, к'о да у славујском гнезду
Седиш?

Марица.

Шта ћеш овде? Кога тражиш?

Стеван.

Тебе

Вилино девојче, тебе — тебе.

Марица.

Иди отуд!

Мени данас није до дивана.

Стеван.

Није?

Ал' је мени, душо! Само не са тобом.
Где је мој краљевић? С њиме имам збора,
Јуначкога збора, кунем ти се Ђордом,
Јуначкога збора; млада ћеш се стрести
Кад га чујеш. Само сад ми реци где је
Мој господар.

Марица.

Не знам.

(Наставиће се.)

МОЖЕ ЛИ СЕ ПУБЛИКА ЗА ДРАМАТСКО ПЕСНИШТВО УМЕТНИЧКИ ИЗОБРАЗИТИ ?

Укус човечији може се дотеривати за све оно што облагорођава човека. То врло лако може бити на пољу драматске поезије. Веома је лако укус публици снизити, али је врло тешко, да се оно, што је снижено, изведе опет уз елизаву стазу која води на висину уметничког изражања. Кад се публика једном размази оним што не ваља, онда је тешко уклонити од ње те непробитачности. То је кадра учинити само позоришна уметност. Публику ваља сматрати као неку за уметност изражену странку, треба је задовољавати дражима уметности. Сматра ли се пак публика као нека неизобразена маса, онда се на сваки начин не може ништа учинити да јој се укус изобрази и да у томе напредује.

Публици ваља наметнути уверење, да види, како се баш тим наметањем најплеменитијега на пољу драматском — поштује, или другим речима, не треба никада публику сматрати као неку просту масу, која није кадра просудити праву вредност уметности. Изједначи ли се публика са узором изражености, онда јој се свакако може укус дотеривати за све оно што је племенито и корисно.

Што јој се год предаје на глумионици, треба је из прва силом приучавати на то, а све што је мази неваљалим и неударним плодом, ваља јој одузети и не дати. Све стоји до поступања, кад се облагорођава укус публике; треба да се на тај начин задобије у публици нека импозантна већина, која само оно заступа што је добро и корисно, а одбацује све што је некорисно и недостојно.

Приповеда се о великом Шредеру у Хамбургу, да је он, кад је приказиван неки умотвор Шекспиров, ако се не варам „Енриј IV.“, који са свим хладно беше примљен, после представе публици протумачио, да још добро не схваћа праве вредности те умотворине, па да ће за то комад више пута поновити, да би схватила вредност, те да би га тако достојно оценила.

Та изјава служи великом Шредеру на част, и доказује, да је био човек великог духа, те беше кадар да појми и испуњава велики и важни задатак свога тешког звања. Начело његово треба с признањем оживотворити. Само је позоришни управитељ кадар укус публике облагорођавати, то јест ако сам у себи има укуса. Позоришни управитељ, који публици своје уверење наметне, мислећи најплеменитије с уметношћу, коме је укус публике питање части, заслужује свагда да га публика предусрете с достојним поштовањем. Ваља и то знати, да најизвршнији укус може у уметности неко време тихо у забраву нецењен да остане, који на послетку инак мора једном на видело изаћи.

Представљајмо себи публику као неки виши предмет за изражање, у којем још није угашен пламен наде за оно, што је добро и корисно; само треба да је пробуђемо из дубоког дремежа, да себи поље укусно развије, — па ћемо тим постићи своје намере.

У Новом Саду.

По Т. Речеру,

Ђорђе Лесковић,

гумац.

Д И С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

До сад су ове општине одредиле припомоћ српском народном позоришту: Кибица, Св. Андрија, Нови Сад, Бечкерек, Панчево, Сентомаш, Дивош, Ириг, Митровица, Ада, Стапар, Стари Бечеј, Меленци, Госпођинци, Сента, Осек, Чуруг, Беочин, Бела Црква, Мохол, Сегедин. — На број свега: 21.

П О З О Р И Ш Т Е.

(Народно позориште у Београду.) С првим јуном ове године настаје позоришни одмор.

(Српско позориште по Далмацији и на Цетињу.)

Читамо у „Приногорцу“ од 13. маја ово:

„Дознајемо са свијем поуздано, да се српска позоришна дружина под управом г. Лазара Поповића спрема да овога лjeta посјети главнија мјеста у Далмацији и Боци одакле ће и на Цетиње доћи. Ми смо већ једном приликом говорили о овој дружини, али не пропуштамо и сада обратити пажњу браће Далматинаца и Бокеља, напријед увјерени, да ће ова дружина бити у стању потпуно их задовољити. Јер као што чујемо, дружину састављају добри чланови, а управитељ и његова госпођа били су у народном позоришту у Новом Саду, Биограду и Загребу једни од најзврснијих чланова. Дружина се сада налази у Вараждину, одакле ће се скоро кренути, но још не знамо у које мјесто. Мислимо да би добро било, да се она мјеста у Далмацији и Боци, која желе видјети у својој средини своје позориште, за времена пријаве управитељу дружине и да му представе могући изглед успјеха. Похвално је доиста родољубиво предузеће г. Л. Поповића, јер нама није познато, да је до сада у ове крајеве долазило наше позориште, и зато се у толико више може очекивати, да ће наћи заслуженога одзива.“

(Народно позориште у Загребу.) Vienас у најновијем листу своје пише ово: Некада је наше глумачко друштво путовало по домовини, а и ван границе тројне краљевине. Тако се по народу разноси просвета; осим тога они људи, који су жељни позоришта, имају прилике да гледе нешто боље и лепше него што им може дати какво немачко друштво што путује; а којима хрватска народност није беспослица него озбиљна брига, они се срдечно обрадују хрватској представи. Данас је међу тим престало тако путовање, а глумци се беспослени шећу по Загребу, јер не уче ништа за будућу сезону. Не би ли им се могло дати посла. одаславни друштво у Осек, Вараждин, Карловац, Сисак? —

Чујемо да је позоришни одбор науимо дати две три представе кад се буде отворио сабор, — могло би се дакле путовање глумаца одредити после тога. Не знамо како стоји одбор у новчаном погледу; али он ће већ знати наћи средства за све оно лепо и добро, што нам свакако треба. Не буде ли пак овај предлог уважен на дотичном месту, то ваља учинити барем једно, а то је: да глумци не беспосличе по Загребу, него да марљиво уче, јер ће се иначе и у будућој сезони догодити, што је и у пређашњима бивало, да глумци не ће знати ни улога на изуст, а камо ли да тачно схвате карактере, које представљају. — Одбор је учинио погодбу са господом Бранијем и Племенчићем, а г. Л. Телечки и госпођа Телечка иступише из нашега глумачкога друштва.

(Позориште у Бугара.) У Цариграду, где живе до сто хиљада Бугара, представљана је скоро бугарска историјска драма „Рајна,“ од Д. П. Војникова. Пре тога даване су још ове драме: Криво-разбрана цивилизација, комедија у 5 чинова од Војникова и — Невенка, драма из бугарске повести, по историјском роману Захарјева и Славејкова. — Има десетак година како Бугари почеше настајавати око драматске књижевности, преведећи (понајвише с француског језика) а пишући и изворне драме; тако је Војников написао више историјских драма, као: Покрштење на Преславском двору, Рајна, Велислава, Крум. — Око позоришних представа труде се читаонице по варошима бугарским, угледајући се на Шумен (Шумлу), где се пре седам година почело први пут представљати бугарским језиком; сад пак чланови народних читаоница привађују драме и у Трнову, Ореховици, Рушчкуку, Сливену и још другим неким варошима. Чист доходак од тих представа ставља се у читаоничке благајнице, или се даје као потпора ђачким друштвима бугарским.

(Драматично друштво у Љубљани) имало је своју главну скупштину 26. маја. Скупило се до 30 љубљанских чланова. Председник Грасел и поздравил скупштину, наглашујући да могу бити задовољни с радом друштвеним минуле године. „При оснивању нашега друштва, рече, нисмо се могли надати, да ће за 5 година постати тако јако, и да ће бити такмац немачкоме позоришту, потребан чинилац нашега друштвеног живота. Уздајмо се, да ће сјаком потпором са свих страна и у напредак снажно напредовати на започетом путу“. За тим секретар прочита извештај, из кога се види, да је друштво лане издало на свет 5 драма (три веће и две мање, у четири свеске — 19. до 22. — око 28 штампаних

табака); између којих је првом ценом обдарена изворна лирска оперета „Gorenski slavček“. Дrame, којих је на расписану награду дошло 11, друштвени је одбор пресудио и послао о њима извештај земаљскоме одбору. — За драматичну учionicу стакла је особите заслуге родољубива госпа Шолмајерова, која се добродушно и бескорисно трудила око поучавања госпођица. — Представа је било свега 32. — Загребачко народно позориште позајмило је у два маха бесплатно гардеробу, и то за Степана Шубића, и Ђурана и Софију. — Гардероба и библиотека умножене су куповањем и поклонима. Библиотека има 122 словеначке драме у рукопису, 64 штампане, и 28 партитура од оперета и мелодрама. — Чланова броји драматско друштво 387, и то 2 почасна, 8 установника, 325 попорних, и 52 представљача. Међу представљачима беше 10 плаћених, другима су даване награде; без награде играло је 10 чланова. — Новчане помоћи добило је друштво од земаљског сабора 2400 фор. Чиновник банке „Славије“, Иван Хрибар, осигурао се код поменуте банке тако, да после смрти његове добије драматично друштво 500 фор. — Молбенице министарству просвете и крањској хранилици за потпору овога друштва нису имале повољнога успеха.

К Њ И Ж Е В Н О С Т.

У Новом Саду су изашле ове нове књиге:

Коме се не прашта. Роман за народ од Ђене Павловића. 17 табака. Цена само 80 новч.

Степски Лир. Приповетка Ивана Тургењева. 8 табака. Стаје 40 новч.

Један обичан догађај. Роман од Ивана Гончарева. С рускога превела Марија Лебедева. (Друго име: „Збирка одабраних превода.“ издаје „Преходница.“ књига трећа). Књига је у две свеске, на 8-ини, свега 377 стр. (178 и 199), или 24 табака, а стоји само 1 фор.

У Панчеву је изашла: **Наша земља.** Читанка за народ. Свеска друга. Под-ру Стамџу С. В. Поповић. — 13 табака. Цена само 50 новч.

У Београду су изашле ове књиге:

Теорија педагогије или основи науке о васпитању и настави, од Фр. Дитеса, превео Милорад П. Шапчанин. Средња 8-ина, 264 стр. Стоји 7 гр. (70 нов.)

Земљомерство у границама ниже геодезије, од проф. Мих. Петковића. Вел. 8-ина, стр. 174 и XXXVIII, литогр. таблица. Цена 13 гр. (1 ф. 30 н.)

Инквизиција и њезине тајне. У трећој и четвртој свесци „Библиотеке за народ.“ која стоји 6 гр. (60 нов.) за три месеца, 6 свезака.

Политични речник, написао Владимир Јовановић. Свеска Б. На свет издала главна књижарница српска Ј. Д. Лазаревића. Дело је награђено српским ученим друштвом. Стаје 10 гр. (1 фор.).

Да помогнемо, браћо, правој сиротињи нашој. Од дра Владана Ђорђевића. 8-ина, 3 табака. Цена 1 грош (10 новч.).

Нил Попов као назови-историк српски, или одговор Ђ. Д. Ценића на лажна потварања Н. Попова. Стаје 3 гроша (30 новч.).

Чичиковљеви догађаји или мртве душе, роман Николе В. Гогоља (друго име: „Забавна библиотека“). Прва и друга свеска. Стаје свака по 6 гр. (60 н.).

У Загребу је изашао:

Rad jugoslavenske akademije, knjiga XVIII. 8-ина, 258 страна. Цена 1 фор. 25 новч. Садржај: 1. Јдраловнице (Geraniaceae), од д-ра Ј. К. Шлосера; 2. Полисти или Пољани, од В. А. Мађејевскога; 3. Хрвати након бана Бериславића до мухачке битке, од М. Месића; 4. Књижевне обзаве: а) Биографија Ђурђа Крижанића, коју је написао П. Бесонов, од д-ра В. Јагића; б) Рукописи који се тичу јужно-словенске повјести у архивама средње и доње Италије, од д-ра Фр. Рачкога.

Pisani zakoni na slovenskom jugu. Библиографски нацрт д-ра В. Богишића. На свијет издала јужно-словенска академија. У Загребу 1872. Цена 1 фор. 25 новч.

У Загребу је изашла, трошком и трудом јужно-словенске академије: III-ћа књига од дела: *Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium.* (Историјски споменици јужних Словена). Страна 451, цена 3 форинта. Листине је написао из млетачких архива академик С. Љубић.

У загребачком „*Vienici*“ излази **Карло Драчки,** трагедија у 5 чинова, од Фр. Марковића.

У Русији су изашле ове књиге, које се нас ближе тичу:

Као допуна дела „*Россија и Сербја*.“ од Н. А. Попова, изашла је у Одесу књига: „*Разборъ сочиненія Н. А. Попова: Россія и Сербія*.“ од др. В. Богишића, с додатком неизданих исправа из хранионице рускога министарства иностраних послова.

Како је у повије доба обраћена пажња на домаћу радиност, особито код словенских народа, који се у тој струци одликују, вредно је поменути дело које је почело излазити у Петрограду под именом: „*Русскій народный орнаментъ, отдѣлъ первый: шитье, тканье, кружева.*“ Издање общества поощренія художниковъ, съ объяснительнымъ текстомъ В. Спасова.“ Ово је дело налик на оно, које почеше издавати Фр. Лај и Фрид. Фишбах о нашим

украcима. Поређење јужно-словенских украса с рускима било би врло занимљиво и поучно.

ПРОСВЕТА.

Словен. друштво св. Мохора, за народну просвету, има ове године 1800 чланова. Прошлого месеца имао је одбор састанак, на ком је одлучено, да се о друштвеном трошку изда: општа историја и дело о изумецима, налик на немачко „Das Buch der Erfindungen.“ За годину што иде расписује друштво награде, и то: 140 фор. за четири изворне приповетке, свака од по штампана табака; и 140 фор. за четири поучна списа, исте величине.

У Петрограду је 7. маја отворен дечији музеј у палати „сољанаго городка.“ У том се музеју могу деца очигледним начином упознати с главним производима радности у различитим облицима њихова обрађивања, са справама, оруђем и т. д., по опису, који је у књизи: „Отвѣты на вопросы дѣтей изъ области техническихъ производствъ.“ Тако напредује Русија по примеру најнапреднијих држава!

УМЕТНОСТ.

Сликар на гласу Јарослав Чермак, ради сада за владика Јосифа Ђ. Штросмајера једну велику слику којој је предмет узет из црногорске историје. Чермак је, као што је познато, бавио се подуже у Црној гори и по српским земљама у турскоме царству, да се упозна с тамошњим народом и земљом. Из оних је крајева узео предмет за своју слику на гласу, по имену „Butin de guerre (Herzegovine 1863)“ — ратни плен у Херцеговини 1863 — српкиње девојке које баци-бозуци одводе у Једрене на лазар. Ту је слику купила краљевска галерија у Бриселу за 20.000 фор — Друга је слика Чермакова, која се настиче, „Црногорски састанак (Rendez-vous d'une Montenégrine).“ — Слика на којој сада ради умни Чех, биће заиста украс дивне галерије владичине, а с временом накит народнога музеја у Загребу.

Ф. Ладислав Тителбах, професор у варошкој релаци новосадској, позива на претплату на лик Драга Св. Милетића (дрворез, највеће коло). Цена комаду 1 фор. Лик ће бити готов око половине мес. јуна.

ИЗУМЕТАК.

(Љубомир Клериф), мерач у Београду, издао је брошуру под именов: „Нова патрона за распрскање руда и нов начин пуњења,“ у којој описује тај свој изуметак. Он се њиме бавио врло дуго теоријски, а већ је осам месеца како се бави практичним радом по немачким рудницима. Београдски лист „Јединство“ вели о том: „На тај начин Клериф је учинио врло много за рударство, особиту

пак заслугу имаће његова патрона при рудницима каменог угља, а нада је, да ће се и при прокопавању тунела моћи употребити.

СВЕТКОВИНА.

У Русији су наумили прославити 25-тогодишњицу књижевне радње славнога белетристе И. С. Тургенева, којег првенци „Записки охотника“ издађоше пре четврт столећа. Он сада, писмом од 3. маја из Париза, захваљује што га се сећају, па додаје: „Ја сам већ и онако сувише награђен саосећајем онога дела читалачке публике, која моју радњу не држи за бескорисну.“ Срећни књижевници који се својим читаоцима тако могу похвалити!

СИТНИЦЕ.

(Надгробни натпис.) На гробљу Монмартру у Паризу златни се од скоро овај надгробни натпис: „Овде почива Јосиф К. Он беше на земљи мајстор што плете чарапе, данас пева похвалне песме милостивоме богу, који је његову радњу потпомагао, и ишчекује својих 8 момака радника.“

(Политика и вера.) У једној вароши државе Аркансас беше неколико дана изостала пошта. Тамошње новине најоше се у великој неприлици, јер престаше долазити новости. Оне донесоше о томе ову белешку: „Ако још који дан потраје ова одвојеност од спољашњег света, то ћемо друге недеље доносити изводе из библије, материју за читање, која је већини наших читалаца још непозната.“

(Силна папуча.) Енглеске новине што излазе у Цариграду „Levant Times“ доносе вест, која ће занимати сав мухамедовски свет. Неки дервиш у Дибекиру, потомак пророка Мухамеда, имађаше једну папучу силнога праоца свога. Султан дочув за то нареди, да дервиш ту папучу донесе одмах у Цариград, јер је такој светињи право место у староме сарају (двору). Ту ће предрагоцена моћ изложена бити три дана, да је се верни нагледају и наштују.

(Освештани магарац.) Сијамскога краља Лаку пробуди једном магареће њакање и то га подсети да се чува од непријатеља, који се сиремаше да га нападне. Из захвалности што се спасао заповеди владар вернима, да у напредак магарца сматрају као освештану животињу и да име магарчево буде особито одликовање и за људе. Кад на скоро за тим дође посланик из Хине на сијамски двор, представи га министар овако: „Великоможни Лаку, владаоче верних и василнога света, краљу белих слонова и чувару светога зуба! Дошла је из Хине једна велика магарчина и жели да ступи пред лице твога височанства.“

Издаје управа српског народног позоришта.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

„ЗБОРНИК БЕОГРАДСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА.“

Под овим насловом наурио сам редом штампати позоришна дела, која се на београдској позорници представљају.

Овим послом желим користити нашој драматској књижевности, која је оскудна у печатаним позоришним делима; нашој публици, која би желела и читати оно, што је на позорници видела; представљачком нашем особљу, коме је лакше упознати се свакоме и са својом улогом и са целином позоришног дела из печатане књиге, него из погрешно преписаних улога или из шаптачевог рукописа, који се само појединима, и то врло ретко и само на кратко време може издавати; најпосле и осталим нашим позориштима и добровољачким дружинама, ако би што из исте збирке хтеле представљати.

Издаће ће ово излазити тако, да ће у њему бити и изворна дела и *преводи*. Свако позоришно дело чиниће за себе једну свеску. Свеске ће се означавати бројевима, изворна дела за се, а преводи за се.

Чим која свеска готова буде, одма ће се у новинама објавити. Свака свеска и од изворних дела, и од превода моћи ће се купити засебице, ценом, која ће се на корицама означити.

Сваки пет свезака од *преведених дела* чиниће за себе једну књигу, у којој ће бити око тридесет печатаних табака на малој осмини. На сваку књигу од пет свезака *примаће се претплата са двадесет гроша чарш., или са два форинга аустр. вредн. у банкама.*

На *изворна дела* отвораће се претплата за сваку свеску засебице.

Свако дело, пре него што у штампу уђе, биће брижљиво прегледано, превод још један пут са својим оригиналом срањен, и примећене погрешке поправљене. На крају свеске биће стављене све нужне примедбе, које се на представу истог дела односе као н. пр. одело, декорације, намештај, реквизити и т. д. а где буде нужно скраћивање каквог дужег комада, назначиће се и то, како је на овдашњој позорници скраћено. Где буде песама у тексту, додаће се по могућству и арије. Особита ће се брига водити, да штампарски погрешака не буде.

Како за себе при овом послу не тражим никакве користи, него сав доходак иде у корист овдашњег пензионог позоришног фонда: то се не устручавам поштоване сународнике срдечно замолити, да ме у овом подухвату својски потпомогну.

Из истог узрока принуђен сам у једно изјавити, да не могу *никакве вересије примами, нити књиге у комисију дати, нити икоме скупљачу или књиждуру више од 10% уступити.* Који *пет или више предбројника скупи,* може од скупљених новаца 10% за свој труд задржати.

Претплата на прву књигу (свеска 1—5.) превода прима се до 1. августа ове год., и шиље се потписаноме, или на управу народног позоришта.

У Београду 15. маја 1872. године.

Јован Ђорђевић,
драматург нар. позор.

НА ЗНАЊЕ.

По одлуци управног одбора позоришног, лист „Позориште“ излазиће од сад два пута месечно, на целом табаку, са спуштеном ценом: за Нови Сад 30 новч., а за уписнике на страни по 40 новч. месечно.

Претплата се прима на један месец или на више, како је коме угодније.

На зиму, кад се позоришно друштво врати у Нови Сад, лист ће опет излазити сваке представе.

Уредништво.